

III. poglavje - Realizacija nastavnog plana i programa u zemljopisu, podaja na začetku letni učni makroplan za posamezne razrede, vendar s poudarkom, da lahko služi samo za orientacijo učiteljem, ker bo vsak učitelj sam izdelal svoj načrt še na osnovi izkušenj in konkretnih delovnih razmer. Podani so orientacijski učni letni programi za peti, šesti, sedmi in osmi razred. Vsak načrt ima enajst kolon, v katerih so poleg učne snovi zajeti še: pojmi, naloge za obdelave nove učne snovi, oblike in metode dela, izbor tekstov za učitelje in učence, učni pripomočki, naloge za vaje, ponavljanje in preverjanje znanja, ekskurzije ter nazadnje kolona za učiteljeve pripombe. Učna snov v petem razredu v 35 urah letnega programa zajema obči zemljepis, v šestem razredu spoznajo učenci v 70 urah Evropo, v sedmem razredu izven evropske dežele in v osmem razredu Jugoslavijo, prav tako v 70 urah.

Zelo dragocena pomoč učiteljem zemljepisa je obsežna vrsta primerov učnih priprav za različne tipe učnih ur: na primer za obdelavo nove učne snovi, za ponavljanje, za preverjanje znanja, za skupinski pouk. Zopet nekaj, kar si bo sposodil verjetno tudi marsikateri slovenski učitelj zemljepisa ob pomanjkanju tovrstnih priročnikov.

Zaključna poglavja so namenjena učnim uram na terenu in ekskurzijam, poglavje o svobodnih aktivnostih pri zemljepisu pa bo marsikateremu učitelju pomagalo in dokazalo, da je to potrebno in hvaležno delo in da so izgovori o nezainteresiranosti učencev za svobodne aktivnosti pri zemljepisu premalo utemeljene, saj je iz programa razvidno, kaj in kako se lahko pri takih urah dela. V poglavju o zemljepisnem kabinetu oziroma specializirani učilnici so prikazane popolne učilnice, vendar z mislijo da je vsak dober učitelj stalno angažiran v izpopolnjevanju svoje učilnice, kjer se bosta dobro počutila in uspešno delala tako učenec kot učitelj. Na koncu ima priročnik dodatek, v katerem je navedena izbrana metodično-didaktična literatura ter občasne in stalne zemljepisne publikacije.

Premalo je možnosti za navajanje vseh koristi, ki jih nudi priročnik, čeprav je bila morda spregledana tudi kakšna morebitna pomanjkljivost. Vendar bo priročnik služil vsakemu učitelju pri razvijanju njegove ustvarjalnosti.

Milena Pak

DRUŠTVENE VESTI

POROČILO O X.KONGRESU JUGOSLOVANSKIH GEOGRAFOV V BEOGRADU OD 15. DO 20.IX.1976

V času od 15. do 20. septembra 1976 so se jugoslovanski geografi zbrali na jubilejnem desetem kongresu v Beogradu. Kongres je tokrat organiziralo srbsko geografsko društvo, ki je bilo leta 1975 za svoje plodno delovanje odlikovano z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki. Od članov organizacijskega odbora naj poleg vrste priznanih geografov omenim le predsednika prof.dr.Milorada Vasoviča ter prizadevnega Milorada Sušiča.

Uvodni del kongresa je bil - kot se ob takih jubilejih spodobi - zelo slovesen. Zbor geografov so s svojo prisotnostjo počastili nekateri vidni družbenopolitični delavci SFRJ, vidni predstavniki jugoslovanske

vojske in zastopniki tujih geografskih združenj, ki so s kar najlepšimi besedami želeli prispevati k slovesnemu trenutku; naj naštejemo države, katerih zastopniki so spregovorili na kongresu: Bolgarija, Francija, Madžarska, Poljska, Romunija, ZRN.

Na plenarnih zasedanjih in v treh sekcijah je bilo predstavljenih 83 prijavljenih referatov.

Plenarni del kongresa je želel prikazati različne geografske vidike razvoja in uspehov graditve nove Jugoslavije ter pregledati delo in uspehe geografske znanosti v SFRJ, posebno še s stališča spremljanja družbeno-gospodarskih procesov. Tako so vabljeni oziroma delegirani referenti poročali o povojnem razvoju geografske teorije in prakse v SFRJ, o geografskih vidikih gospodarskega in družbenega razvoja SFRJ v povojnem obdobju ter o aktualnih problemih in poteh razvoja pouka geografije v naših šolah.

Ostale številne referate je organizator bolj ali manj "nasilno" razvrstil v naslednje sekcije: za teoretično-metodološka vprašanja, za sodobne geografske probleme razvoja SFRJ ter za problem življenjskega okolja v geografiji.

Delež slovenskih geografov lahko ocenimo s treh vidikov: izredno skromne fizične prisotnosti, komaj zadovoljivo število referatov (14) ter zadovoljiva strokovna raven. Zadnja ocena je podana na osnovi odziva udeležencev, ki je bil za referente iz SR Slovenije ugoden. Če nekoliko podrobneje pregledamo strukturo referentov iz SR Slovenije glede na to, iz katerih ustanov izhajajo, ugotovimo izredno velik delež PZE za geografijo na filozofski fakulteti (9) in zelo razveseljivo udeležbo mladih geografov iz prakse (Z.Berlot, B.Kristan, M.Ravbar), kar je prav gotovo dokaz strokovne moči in stanovske zavesti pri najmlajši generaciji slovenskih geografov. Na drugi strani pa glede na strukturo zaposlenega raziskovalnega kadra pridemo do poraznega dejstva, da je geografski inštitut Antona Melika pri SAZU zastopal en sam referent, ravno tako pedagoško akademijo v Mariboru in da pedagoška akademija v Ljubljani ni poslala niti enega referenta. Res je, da formalna udeležba ni dosti vredna, a treba se je zavedati, da pomeni aktivna udeležba tako strokovno kot družbeno obvezo, kateri se nekateri vztrajno umikajo. V našem primeru pa vseh, ki se kongresa niso aktivno udeležili, ne moremo strpati v en koš, saj večkrat prihaja do trenutkov, ko kljub dobri volji ni pogojev za pripravo solidnega referata. Tudi ni potrebno posebej poudarjati, da vsak javen nastop pomeni težek izpit: preverjanje rezultatov strokovnega dela in zmožnosti posredovanja rezultatov dela strokovni publiki.

Analiza problematike, ki so jo predstavili slovenski referenti pokaže na daleč najbolj bolečo točko slovenske geografije: na zaskrbljujoč položaj "šolske" geografije. Ob ozki strokovni "konici" imamo skoraj do "baze" globok prepad. Na vprašanje, zakaj ni "pomladka" (če vemo, da so zanimanja ljudi zelo široka), še nismo dobili zadovoljivega odgovora, zato ga tudi tokrat bržkone ni pričakovati.

Če se vrnemo na kongresno dogajanje v vele mestnem okolju glavnega mesta lahko mlajši udeleženci (mislim na mlade po duhu, ne po letih, torej dovolj kritične, razborite, skratka "zagnane") ugotovijo, da kongres ni prinesel - razen nekaterih svetlih prebliskov - prav ničesar pretresljivega ali celo revolucionarnega v vsej vesoljni jugoslovanski geografiji. Zavedati se moramo, da ocena izhaja iz dejstva, da je bilo v treh dneh nemogoče "premleti" celotno posredovano gradivo, da je bilo tudi fizično nemogoče slediti vsem referatom ter da ocena ne velja za referate v sekciji o pouku geografije, ker jih zaradi zadržanosti, žal, nisem mogel poslušati.

Kongres je pokazal, da se je v zadnjem času razmerje v strokovni geografski zmogljivosti med posameznimi središči precej spremenilo. Z neverjetnim vzponom geografije na Kosovu in v Makedoniji se je povsem porušilo stanje v bližnji preteklosti, ko smo obe območji lahko šteli v strokovnem smislu za "provinci", celo več, s takim nadaljevanjem procesa lahko pride v kratkem do obrnjenega položaja.

Vzporedno s kongresom je bila organizirana razstava in prodaja jugoslovanske geografske literature.

Kot je že običaj ob podobnih akcijah, so tudi tokrat organizatorji poskrbeli za zelo zanimive ekskurzije. Na prvi kongresni dan si je bilo ob strokovnem vodstvu možno ogledati mestno jedro z novimi naselji, Smederevo, PK "Beograd" in nekatere fizično-geografske probleme beograjske okolice.

Drugi dan so udeleženci lahko izbirali med dvema zelo privlačnima ekskurzijama:

- a. po vzhodni Srbiji (Beograd - Majdanpek- Džerdap - Požarevac - Smederevo - Beograd) in
- b. po zahodni Srbiji (Beograd - Kolubarski bazen - Valjevo - Divčibare - Zlatibor - Kragujevac - Beograd).

V znak podpore in solidarnosti s slovensko in hrvaško narodnostno skupnostjo v Avstriji v njunem boju za narodnostne pravice je kongres ob zaključku sprejel protestno izjavo, s katero izraža ogorčenje nad zakonom o narodnostnih manjšinah in o preštevanju manjšin, s katerima se je avstrijska vlada lotila "izpolnjevanja" obveznosti, ki izhajajo iz državne pogodbe.

Naslednji kongres jugoslovanskih geografov bo v Črni gori. Za novega predsednika Zveze geografskih društev Jugoslavije je bil izvoljen dr. Miljan Radović iz Titograda, za predsednika nacionalnega komiteja dr. Milorad Vasović (Beograd), za predsednika komisije za znanstveno delo dr. Gigo Mileski (Skopje), za predsednika komisije za izobraževanje dr. Natalija Mastilo (Sarajevo), za predsednika komisije za publikacije dr. Igor Vrišer (Ljubljana) ter za vodjo materialno-finančnih zadev Božidar Pejović iz Titograda. V novem nadzornem odboru so: dr. Milan Pasinović (Kotor), dr. Tomislav Šegota (Zagreb) in ar. Enver Dukadžini (Priština).

Marijan Klemenčič